

УДК 31:655.4](477)''2017*440*6''

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного моніторингу
та аналізу друку Книжкової палати України

Поточна статистика книговидання: перше півріччя 2017 року

Проаналізовано стан українського книговидання у першому півріччі 2017 року за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур вітчизняними видавництвами різних форм власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

У першому півріччі 2017 року в Книжкову палату України надійшло і зареєстровано 8040 назв книг і брошур загальним тиражем 14 345,0 тис. пр. Порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв зменшилася на 60 друк. од., тиражі — на 1582,2 тис. пр., що становить: за назвами — 99,3%, за тиражами — 90,1%. Українською мовою видано 5566 друк. од. тиражем 9442,5 тис. пр., тобто 69,2% загальної кількості назв і 65,8% загального тиражу. Книг і брошур російською мовою випущено 1552 друк. од. (19,3%) тиражем 4065,3 тис. пр. (28,3%).

Авторефератів дисертацій видано 3040 друк. од. тиражем 310,3 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв

знизився на 280 друк. од., або на 8,4%, тиражі — на 21,7 тис. пр., або на 6,5%. Авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук випущено 499 друк. од. тиражем 46,2 тис. пр., що становить 16,4% загальної кількості назв і 14,9% загального тиражу цього асортименту друкованої продукції, кандидата наук — 2541 друк. од. (83,6%) тиражем 264,1 тис. пр. (85,1%).

Загальні дані про випуск книг, брошур та авторефератів за назвами і тиражами у першому півріччі 2016 та 2017 років порівняно в табл. 1, а загальну характеристику випуску книг і брошур у першому півріччі представлено в табл. 2 та на діагр. 1, 2.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика випуску друкованої продукції

Види видань	2016 рік (I півріччя)		2017 рік (I півріччя)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016
Книги і брошури, у т. ч.:	8 100	15 927,2	8 040	99,3	14 345,0	90,1
Українською мовою	5 551	9 505,0	5 566	100,3	9 442,5	99,3
Російською мовою	1 703	5 666,2	1 552	91,1	4 065,3	71,7
Автореферати дисертацій	3 320	332,0	3 040	91,6	310,3	93,5

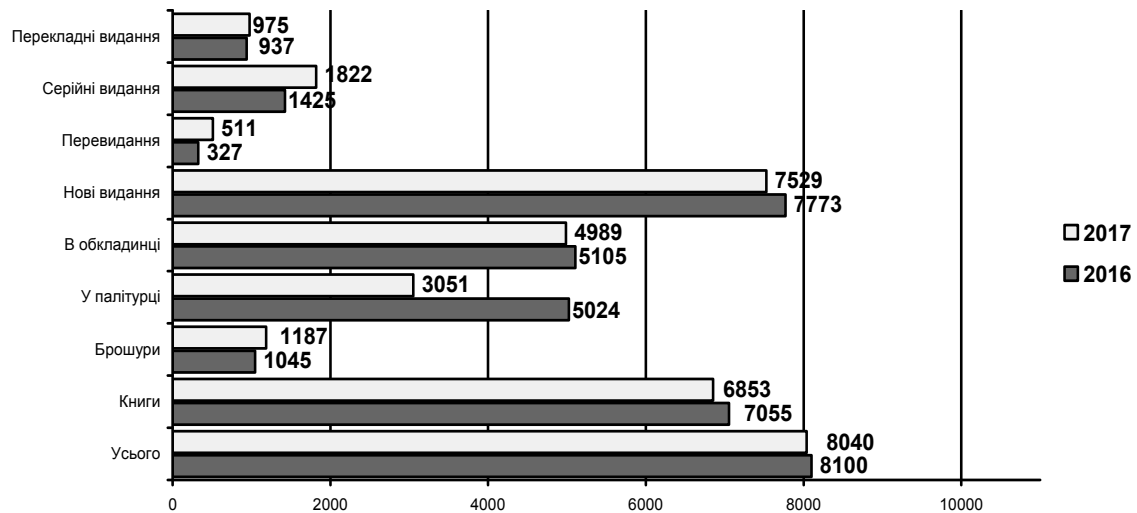
Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

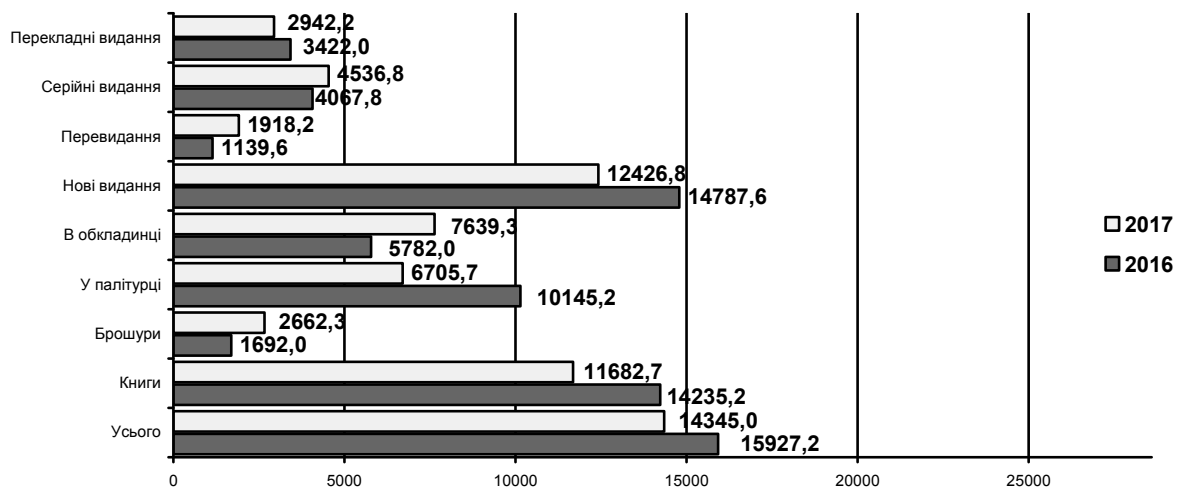
Види видань	2016 рік (I півріччя)		2017 рік (I півріччя)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016
Усього, у т. ч.:	8 100	15 927,2	8 040	99,3	14 345,0	90,1
Книги	7 055	14 235,2	6 853	97,1	11 682,7	82,1
% відношення до кількості, тиражу	87,1	89,4	85,2		81,4	

Продовження таблиці 2

Брошури	1 045	1 692,0	1 187	113,6	2 662,3	157,3
% відношення до кількості, тиражу	12,9	10,6	14,8		18,6	
У палітурці	5 024	10 145,2	3 051	60,7	6 705,7	66,1
% відношення до кількості, тиражу	62,0	63,7	37,9		46,7	
В обкладинці	5 105	5 782,0	4 989	97,7	7 639,3	132,1
% відношення до кількості, тиражу	63,0	36,3	62,1		53,3	
Нові видання	7 773	14 787,6	7 529	96,9	12 426,8	84,0
% відношення до кількості, тиражу	96,0	92,8	93,6		86,6	
Перевидання	327	1 139,6	511	156,3	1 918,2	168,3
% відношення до кількості, тиражу	4,0	7,2	6,4		13,4	
Перекладні видання	937	3 422,0	975	104,1	2 942,2	86,0
% відношення до кількості, тиражу	11,6	21,5	12,1		20,5	
Серійні видання	1 425	4 067,8	1 822	127,9	4 536,8	111,5
% відношення до кількості, тиражу	17,6	25,5	22,7		31,6	

Діагр. 1. Порівняльна характеристика випуску книг і брошур у 2016—2017 роках (I півріччя) (кількість видань, друк. од.)

Діагр. 2. Порівняльна характеристика випуску книг і брошур у 2016—2017 роках (I півріччя) (тираж, тис. пр.)

У першому півріччі 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року в загальному асортименті книг і брошур спостерігається зростання як за назвами, так і за тиражами брошур — відповідно на 142 друк. од. (13,6%) та на 970,3 тис. пр. (57,3%); збільшився випуск перевидань за назвами та тиражами на 184 друк. од. (56,3%) та на 778,6 тис. пр. (68,3%); серійних видань випущено більше порівняно з минулим роком за назвами на 397 друк. од. (27,9%), за тиражами — на 469,0 тис. пр. (11,5%). Випуск перекладних видань збільшився на 38 друк. од. (4,1%), а тиражі зменшилися — на 479,8 тис. пр. (14%). Видань в обкладинці за назвами менше на 116 друк. од. (2,3%), а за тиражами більше — на 1857,3 тис. пр. (32,1%). Випущено менше як за назвами, так і за тиражами: книг відповідно на 202 друк. од. (2,9%) та на 2552,5 тис. пр. (17,9%); видань у палітурці у порівнянні з аналогічним періодом минулого року надруковано менше на 1973 друк. од. (39,3%) і на 3439,5 тис. пр., або 33,9% за тиражами; нових видань за назвами випущено менше на 244 друк. од. (3,1%), за тиражами — на 2360,8 тис. пр. (16%).

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 3) підтверджує, що в загальній масі виданих книг переважають політична й соціально-економічна література, література з освіти та культури, художня та технічна література, де

насамперед вирізняються навчальні видання для шкіл і вищих навчальних закладів. У першому півріччі 2017 року книг і брошур політичної та соціально-економічної тематики надійшло 1981 друк. од. загальним тиражем 1648,6 тис. пр. (24,6% загальної кількості назв і 11,5% загального тиражу), порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 77 друк. од., або на 4%, тиражі — на 248,0 тис. пр., або 17,7%; на другій сходинці художня література — 1629 друк. од. тиражем 2612,9 тис. пр., що становить 20,2% загальної кількості назв і 18,2% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв зросла на 171 друк. од., або на 11,7, та зменшилася за тиражами на 935,4 тис. пр., або на 26,4%; літератури з освіти та культури випущено 1437 друк. од. тиражем 6333,8 тис. пр. (17,9% і 44,2%), порівняно з минулим роком і кількість назв, і тиражі зменшилися відповідно на 267 друк. од., або на 15,7%, та на 242,4 тис. пр., або на 3,7%; дитячої літератури — 770 друк. од. (9,6%) тиражем 1809,4 тис. пр. (12,6%), що за назвами більше порівняно з аналогічним періодом минулого року на 103 друк. од. (15,4%) та за тиражами на 253,7 тис. пр. (16,3%); технічної літератури — 692 друк. од. (8,6%) тиражем 276,1 тис. пр. (1,9%), що за назвами менше порівняно з аналогічним періодом минулого року на 231 друк. од. (25%), а за тиражами — на 1193,9 тис. пр. (81,2%).

Таблиця 3

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2016 (I півріччя)		2017 (I півріччя)			
	Кількість, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість, друк. од.	% відношення до 2016	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016
Усього	8 100	15 927,2	8 040	99,3	14 345,0	90,1
Політична і соціально-економічна література	1 904	1 400,6	1 981	104,0	1 648,6	117,7
Природничо-наукова література	431	294,2	453	105,1	190,8	64,9
Технічна література	923	1 470,0	692	75,0	276,1	18,8
Сільськогосподарська література	221	250,2	232	105,0	755,5	302,0
Охорона здоров'я. Медична література	248	340,0	273	110,1	373,3	109,8
Література з фізичної культури і спорту	48	25,0	31	64,6	18,2	72,8
Література з освіти і культури	1 704	6 576,2	1 437	84,3	6 333,8	96,3
Друк загалом. Книгознавство. Преса. Поліграфія	99	22,2	81	81,8	22,0	90,1
Мистецтво. Мистецтвознавство	104	208,8	106	101,9	146,9	70,4
Література з філологічних наук	278	141,1	351	126,3	153,5	108,8
Художня література. Фольклор	1 458	3 548,3	1 629	111,7	2 612,9	73,6
Дитяча література	667	1 555,7	770	115,4	1 809,4	116,3
Література універсального змісту	15	94,9	4	26,7	4,0	4,2

У першому півріччі 2017 року (табл. 4 та діагр. 3, 4) переважають навчальні та методичні видання — 2388 друк. од. тиражем 6584,5 тис. пр. — 29,7% загальної кількості назв і 45,9% загального тиражу. Порівняно з першим півріччям 2016 року кількість

цих видань зменшилася на 151 друк. од., або на 5,9%, тиражі — на 154,2 тис. пр., або на 2,3%; наукових видань надруковано 1706 друк. од. тиражем 463,5 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить

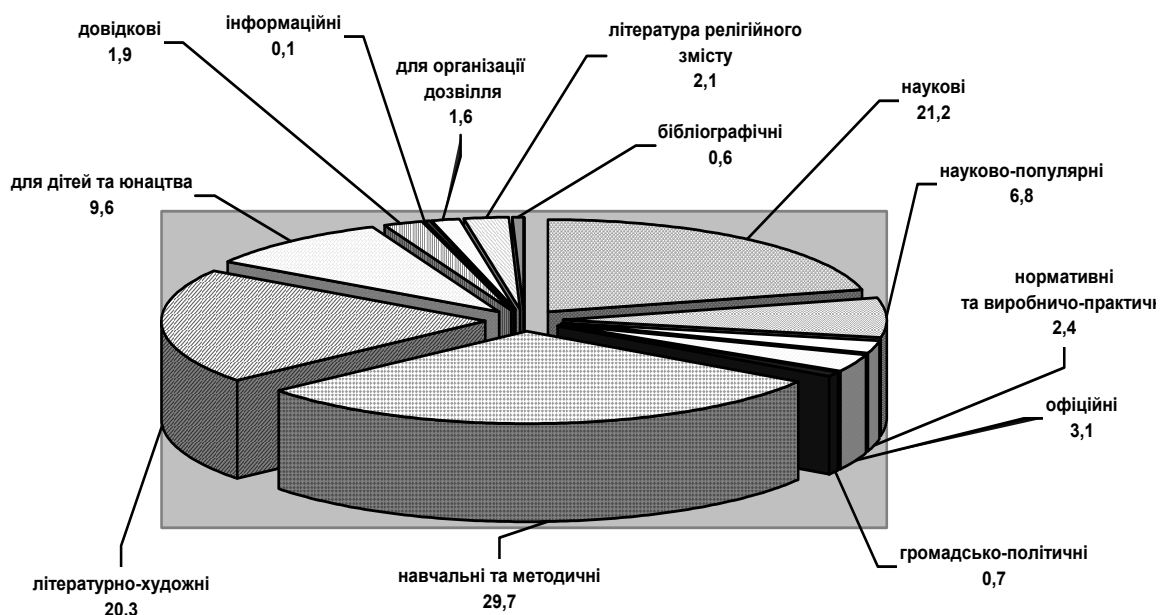
21,2% і 3,2%, порівняно з першим півріччям 2016 року їхня кількість за назвами зросла — на 35 друк. од. (2,1%), тиражі зменшилися на 74,7 тис. пр. (13,9%); літературно-художніх — 1629 друк. од. тиражем 2612,9 тис. пр., що становить 20,3% загальної кількості назв і 18,2% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв зросла на 171 друк. од., або на 11,7%, тиражі зменшилися — на 935,4 тис. пр., або на 26,4%. Також у першому півріччі 2017 року спостерігалось збільшення випуску, порівняно з аналогічним періодом минулого року, видань для

дітей та юнацтва — на 103 друк. од., або на 15,4%, тиражі зросли на 253,7 тис. пр., або на 16,3%, що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 9,6%, до загального тиражу — 12,6%; науково-популярних видань випущено 547 друк. од. загальним тиражем 931,6 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 6,8%, до загального тиражу — 6,5%, порівняно з аналогічним періодом 2016 року спостерігається збільшення за назвами на 88 друк. од. (19,2%), за тиражами на 83,9 тис. пр. (9,9%).

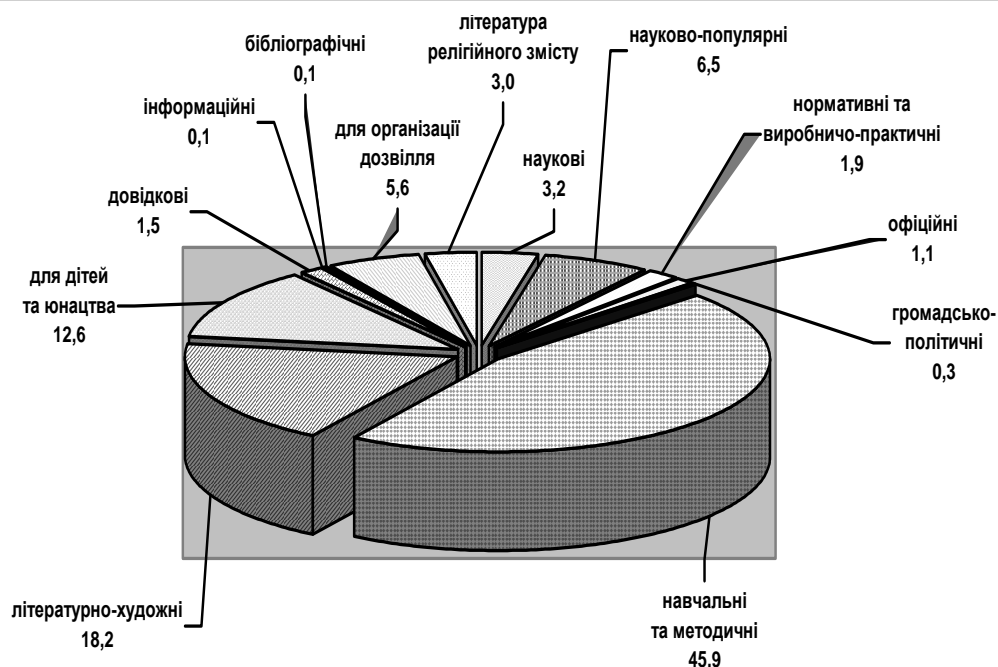
Таблиця 4

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2016 (I півріччя)		2017 (I півріччя)			
	Кількість, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість, друк. од.	% відношення до 2016	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016
Усього	8 100	15 927,2	8 040	99,3	14 345,0	90,1
Наукові видання	1 671	538,2	1 706	102,1	463,5	86,1
Науково-популярні видання	459	847,7	547	119,2	931,6	109,9
Нормативні та виробничо-практичні видання	370	327,4	196	53,0	273,1	83,4
Офіційні видання	330	63,2	249	75,5	162,0	256,3
Громадсько-політичні видання	20	19,1	54	270,0	47,5	248,7
Навчальні та методичні видання	2 539	6 738,7	2 388	94,1	6 584,5	97,7
Літературно-художні видання	1 458	3 548,3	1 629	111,7	2 612,9	73,6
Видання для дітей та юнацтва	667	1 555,7	770	115,4	1 809,4	116,3
Довідкові видання	160	323,2	151	93,4	209,7	64,9
Інформаційні видання	6	35,1	3	50,0	1,2	3,4
Видання для видавців та книгрозповсюджувачів	3	0,3	—	—	—	—
Бібліографічні видання	50	7,2	51	102,0	9,6	133,3
Видання для організації дозвілля	217	1 578,5	125	57,6	809,7	51,3
Література релігійного змісту	150	344,6	171	114,0	430,3	124,9

Діагр. 3. Випуск книг і брошур за цільовим призначенням у 2017 році (I півріччя)
(відсоткове відношення до загальної кількості назв)

Діагр. 4. Випуск книг і брошур за цільовим призначенням у 2017 році (I півріччя)
(відсоткове відношення до загального тиражу)

У першому півріччі 2017 року українською мовою книг і брошур випущено 5566 друк. од. загальним тиражем 9442,5 тис. пр. (табл. 5), порівняно з першим півріччям 2016 року їхня кількість зросла за назвами на 15 назв, або на 0,3%, тиражі зменшилися — на 62,5 тис. пр., або на 0,7%. Мовами національних меншин випущено 1585 друк. од. тиражем 4074,4 тис. пр. видань, що становить 19,7% і 28,4% загальної кількості назв і загального тиражу, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 230 друк. од. (12,7%), тиражі — на 1633,2 тис. пр.

(28,6%). Російською мовою випущено 1552 друк. од. загальним тиражем 4065,3 тис. пр., порівняно з першим півріччям 2016 року кількість видань російською мовою зменшилася на 151 назву, або на 8,9%, тиражі — на 1600,9 тис. пр., або на 28,3%. Книжкової продукції, надрукованої іноземними мовами, найбільше випущено англійською — 147 друк. од. тиражем 329,2 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 1,8% і 2,3%, та німецькою — 12 друк. од. (0,1%) тиражем 2,4 тис. пр. (0,02%).

Таблиця 5

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2016 (I півріччя)		2017 (I півріччя)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	8 100	15 927,2	8 040	14 345,0
Азербайджанська	1	0,6	—	—
Англійська	185	438,4	147	329,2
Болгарська	2	0,7	1	0,1
Вірменська	1	0,3	4	3,1
Гагаузька	1	0,1	—	—
Грецька	1	0,2	—	—
Грузинська	—	—	1	0,5
Идиш	2	0,1	—	—
Мовами народів Індії	1	0,2	—	—
Іспанська	2	0,4	4	0,9
Кримськотатарська	4	1,2	1	3,0
Латинська	—	—	2	1,3
Молдавська	19	3,0	—	—
Німецька	18	1,0	12	2,4
Польська	8	4,9	8	2,5
Португальська	—	—	1	0,1
Романська	1	1,0	—	—

Продовження таблиці 5

Російська	1 703	5 666,2	1 552	4 065,3
Румунська	30	22,8	4	0,9
Русинська	1	0,5	—	—
Словацька	3	0,4	3	0,3
Старослов'янська	1	0,1	—	—
Угорська	24	7,0	8	0,8
Узбецька	—	—	1	1,0
Українська	5 551	9 505,0	5 566	9 442,5
Французька	4	2,4	4	2,1
Видання кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	537	270,7	721	489,0

Видавництвами і видавничими організаціями (табл. 6) з державною формою власності випущено 1935 друк. од. тиражем 548,1 тис. пр. книг і брошур, що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 24,1% і 3,8%, порівняно з першим півріччям 2016 року кількість назв зменшилася на 167 друк. од., або на 7,9%, а тиражі — на 97,8 тис. пр., або на 15,1%. Видавництвами, що перебувають у сфері управління Держкомтелерадіо, випущено 42 назви тиражем 31,5 тис. пр., тобто 0,5% загальної

кількості назв і 0,2% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 80 друк. од. (65,6%), тиражі — на 60,6 тис. пр. (65,8%). У видавництвах і видавничих організаціях з іншими формами власності вийшло 6105 друк. од. книг і брошур тиражем 13 796,9 тис. пр., що становить 75,9% загальної кількості назв і 96,2% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом 2016 року кількість назв зросла на 107 друк. од. (1,8%), тиражі зменшилися — на 1484,4 тис. пр. (9,7%).

Таблиця 6

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

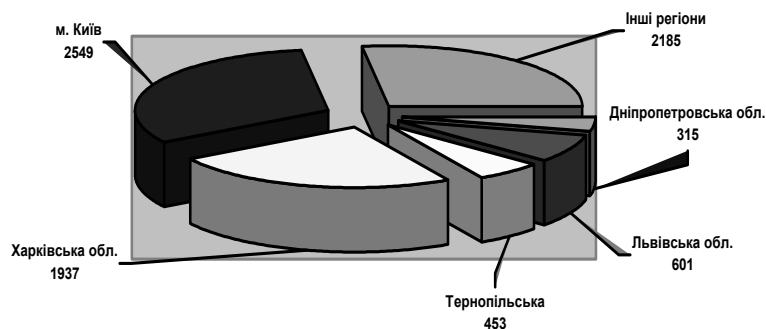
Видавництва та видавничі організації	2016 (I півріччя)		2017 (I півріччя)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	8 100	15 927,2	8 040	14 345,0
Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:	260	147,0	196	74,7
— Сфера управління Держкомтелерадіо	122	92,1	42	31,5
— Сфера управління інших установ	138	54,9	154	43,2
Видавництва з іншими формами власності	1 568	4 066,1	1 659	3 873,8
Видавничі організації з державною формою власності	1 842	498,9	1 739	473,4
Видавничі організації з іншими формами власності	4 430	11 215,2	4 446	9 923,1

Статистика книг і брошур серед регіонів вкотре підтверджує непорушні позиції Києва як загальнонаціонального книговидавничого центру (табл. 7 та діагр. 5, 6). На частку столиці припадає 31,7% загальної кількості назв і 38,9% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом минулого року їхня кількість збільшилася на 65 друк. од., або на 2,6%, тиражі — на 45,8 тис. пр., або 0,8%. Настільки ж стабільно посідає друге місце за кількістю назв Харківська область, де видано 1937 друк. од., або 24,1% загальної кількості назв, тиражем 5656,1 тис. пр., що становить 39,4% загального тиражу. Порівняно з минулим роком, кількість назв зменшилася на 343 друк. од. (15%), тиражі — на 2298,8 тис. пр. (28,9%). Зауважимо, що не всі регіони виявили однакові темпи книгодрукування. У більшості областей його знижено як за назвами, так і за тиражами. Однак в окремих регіонах був відзначений приріст кількості видань та тиражів: у Вінницькій за назвами — на 92 друк. од. (71,3%), за тиражами — на 11,4 тис. пр. (26%); у Житомирській кількість назв

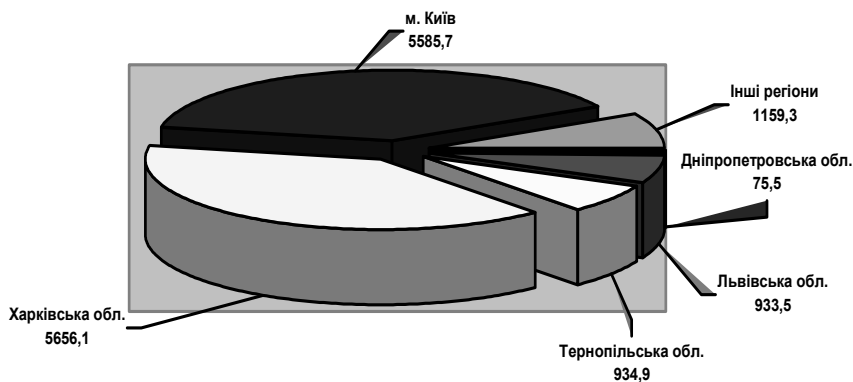
збільшилася на 76 друк. од. (345,5%), тиражі — на 13,6 тис. пр. (95,1%); у Запорізькій — на 80 друк. од. (73,4%) та на 23,6 тис. пр. (70,9%); в Івано-Франківській — на 28 друк. од. (51,9%) та на 57,7 тис. пр. (244,5%); у Львівській — на 35 друк. од. (6,2%), тиражі — на 360,2 тис. пр. (62,8%); у Полтавській — на 18 друк. од. (19,4%), тиражі — на 8,7 тис. пр. (40,1%); у Херсонській — на 35 друк. од. (26,3%), тиражі — на 13,0 тис. пр. (42,3%); у Хмельницькій — на 21 друк. од. (17,6%), тиражі — на 6,3 тис. пр. (21%). Здали позиції Донецька область, де порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість видань за назвами зменшено на 132 друк. од., або на 71%, за тиражами — на 28,1 тис. пр. (41,8%); Закарпатська — на 33 друк. од. (26,6%) та на 8,8 тис. пр. (26,3%); Луганська — на 17 друк. од. (44,7%) та на 6,9 тис. пр. (55,2%); Одеська — на 62 друк. од. (26,6%) та на 27,3 тис. пр. (39,3%); Чернівецька — на 63 друк. од. (40,6%) та на 31,4 тис. пр. (51%); Чернігівська — на 7 друк. од. (5,4%) та на 122,9 тис. пр. (75,4%).

Випуск видань за територіальною ознакою

Місце видання (республіка, область, місто)	2016 (I півріччя)		2017 (I півріччя)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього	8 100	15 927,2	8 040	14 345,0
Вінницька	129	43,9	221	55,3
Волинська	84	31,4	83	299,7
Дніпропетровська	237	78,0	315	75,5
Донецька	186	67,3	54	39,2
Житомирська	22	14,3	98	27,9
Закарпатська	124	33,4	91	24,6
Запорізька	109	33,3	189	56,9
Івано-Франківська	54	23,6	82	81,3
Київська	31	26,2	66	23,6
Кіровоградська	71	23,4	36	27,6
Луганська	38	12,5	21	5,6
Львівська	566	573,3	601	933,5
Миколаївська	38	11,4	130	31,2
Одеська	233	69,4	171	42,1
Полтавська	93	21,7	111	30,4
Рівненська	114	31,8	93	45,6
Сумська	122	139,5	114	168,7
Тернопільська	395	883,7	453	934,9
Харківська	2 280	7 954,9	1 937	5 656,1
Херсонська	133	30,7	168	43,7
Хмельницька	119	30,0	140	36,3
Черкаська	154	29,1	103	49,4
Чернівецька	155	61,6	92	30,2
Чернігівська	129	162,9	122	40,0
м. Київ	2 484	5 539,9	2 549	5 585,7

Діагр. 5. Випуск книг і брошур за територіальною ознакою у 2017 році (I півріччя) (кількість назв, друк. од.)

Діагр. 6. Випуск книг і брошур за територіальною ознакою у 2017 році (I півріччя) (тираж, тис. пр.)

Список використаної літератури

1. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн / М. Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 3—9.
2. Друк України (2015) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України. — 124 с.
3. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2015 році / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 12. — С. 3—9.
4. Буряк С. Аналітичний огляд книговидавничої діяльності за підсумками 2015 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 4. — С. 9—17.
5. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на 1 грудня) / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 12. — С. 3—9.
6. Буряк С. Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2016 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2017. — № 3. — С. 24—32.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания в первом полугодии 2017 года согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по выпуску книг и брошюр отечественных издательств разных форм собственности, в том числе сферы управления Госкомтелерадио.

State of Ukrainian bookpublishing in first half of 2017 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла до редакції 18 липня 2017 року